

Programmaboekje

tussen licht en duisternis

Kamerkoor Quartna

o.l.v. Arno Kerkhof

m.m.v. Wim Klerkx, gitaar

30 november 2019 om 15:00 uur
Kapel van de Zusters onder de Bogen in Maastricht

1 december om 15:30 uur
Nicolaas en Barbarakerk in Valkenburg

tussen Licht en Duisternis

In de aanlooptijd naar Kerstmis bezingt Kamerkoor Quartna niet enkel de kracht van licht, maar ook die van duisternis. Nagenietend van de laatste schaarse zonnestrallen, tonen de fonkelende sterren en de glanzende maan ons de schoonheid van de donkere nacht, waarin romances bloeien. Dan zien we uit naar het ochtendgloren. Om dat licht te waarderen, moeten we de duisternis hebben beleefd. Er is geen licht zonder duisternis; we zouden het niet herkennen.

Programma

Wie schön leuchtet der Morgenstern

Johann Hermann Schein
(1586-1630)

Kwintolen-etude (gitaar)

Hans de Heer (1927-2002)

*Hemel (voordracht)

Wisława Szymborska
(1923-2012)

Videntes stellam

Orlandus Lassus
(1532-1594)

Videntes stellam

Francis Poulenc
(1899-1963)

Sarabande (gitaar)

Francis Poulenc

*Ik heb het licht lief

Hans Andreus (1926-1977)

*Een zwart gat

Sfogava con le stelle

Claudio Monteverdi (1567-1643)

Ay luna que reluzes

anon. (1556)

Fantasia (gitaar)

John Dowland (1563-1626)

O nata lux

Thomas Tallis (1505-1585)

O nata lux

Morten Lauridsen (*1943)

Tres Apuntes (gitaar)

*Leo Brouwer (*1939)*

*Zomeravond

Jan Hanlo (1912-1969)

Abendlied

Josef Rheinberger (1839-1901)

Soir d'été

Henk Badings (1907-1987)

*Ik weet haast niets meer

Hans Andreus (1926-1977)

Lux fulgebit

Javier Busto (*1949)

Componisten, teksten, vertalingen

Johann Hermann Schein (1586 - 1630) – Wie schön leuchtet der Morgenstern

Johann Hermann Schein was een Duits componist uit de barok. Hij werd geboren in Grünau, en werd koorknaap in Dresden, waar hij muziekles kreeg van de Kapellmeister Rogier Michael. Vervolgens studeerde hij in Pforta en Leipzig en werd uiteindelijk zelf Kapellmeister in Weimar en later cantor in de Thomasschule te Leipzig, waar hij ook het beroemde Thomanerchor dirigeerde. Hij was een van de eersten die de nieuwe Italiaanse stijl introduceerde in de Duitse muziek.

Wie schön leuchtet der Morgenstern
Voll Gnad und Wahrheit von dem
Herrn, Die süße Wurzel Jesse!
Du Sohn Davids aus Jakobs Stamm,
Mein König und mein Bräutigam,
Hast mir mein Herz besessen,

Lieblich, freundlich,
Schön und herrlich, groß und ehrlich,
Reich von Gaben,
Hoch und sehr prächtig erhaben!

Zwingt die Saiten in Cythara
Und laßt die süße Musika
Ganz freudenreich erschallen,
Daß ich möge mit Jesulein,
Dem wunderschönen Bräut'gam mein,
In steter Liebe wallen!

Singet, springet,
Jubilieret, triumphieret,
Dankt dem Herren!
Groß ist der König der Ehren!

Hoe prachtig straalt de Morgenster
Vol van de genade en waarheid van
de Heer, De zoete wortel van Jesse!
O zoon van David uit de stam van
Jacob, Mijn koning en mijn
bruidegom, U bezit mijn hart,

Lief'lijk, vriend'lijk,
Schoon en heerlijk, groot en eerlijk,
Rijk aan gaven,
hoog en schitterend verheven.

Laat de lier weerklinken
En laat de zoete muziek
Vrolijk schallen,
Opdat ik met Jezus,
Mijn wonderschone bruidegom,
Steeds vol liefde leef!

Zing en dans,
Jubel en triomfeer!
Dank de Heer!
Groot is de koning der ere!

Wie bin ich doch so herzlich froh,
Daß mein Schatz ist das A und O.
Der Anfang und das Ende!
Er wird mich doch zu seinem Preis
Aufnehmen in das Paradeis;
Des klopf' ich in die Hände.

Amen! Amen!
Komm, du schöne Freudenkrone,
Bleib nicht lange,
Deiner wart' ich mit Verlangen!

Wat ben ik toch van harte blij,
Dat mijn geliefde is het A en O.
De aanvang en het einde!
Hij zal mij tot zijn lof en prijs
Opnemen in het paradijs;
Daarom klap ik in de handen.

Amen! Amen!
Kom, gij schone vreugdekroon.
Draal niet langer,
ik verlang naar U!

Orlandus Lassus (1532 - 1594) – Videntes stellam

Lassus werd geboren in Mons in wat nu België is, als Roland de Lâtre. Gedurende zijn internationale carrière noemde hij zich in het Italiaans Orlando di Lasso, in het Frans Orlande de Lassus en in het Latijn Orlandus Lassus. In Mons was hij koorknaap, en werd daar door de onderkoning van Sicilië ontdekt en meegenomen naar Italië. Daarna werkte hij als componist in Parijs, Rome en Antwerpen, om ten slotte in München te belanden, als lid van de hofkapel van Albrecht V, de hertog van Beieren, waar hij tot zijn dood bleef. Hij was een zeer productief componist: van hem zijn 53 missen bekend en 1250 motetten, madrigalen en chansons. Hoogtepunten uit zijn oeuvre zijn de Lamentationes Hieremiae Prophetae, de Psalmi Davidis Poenitentiales en zijn zwanenzang, de ontroerende Lacrimae di San Pietro.

Videntes stellam
magi gavisii sunt gaudio magno.
Et intrantes domum,
Invenerunt puerum, cum Maria,
matre eius,
Et procidentes adoraverunt eum.
Et apertis thesauris suis,
Obtulerunt ei munera:
Aurum, thus et myrrham.

Toen zij de ster zagen,
verheugden de Wijzen zich zeer.
En zij gingen het huis binnen,
En vonden het kind, met Maria, Zijn
moeder,
En zij vielen terneer, aanbaden Hem.
Zij openden hun valiezen,
En boden Hem geschenken aan:
Goud, wierook en mirre.

Francis Poulenc (1899 - 1963) – Videntes stellam

Poulenc kreeg al jong pianoles. Als componist was hij vrijwel autodidact. Hij zette veel gedichten op muziek van bevriende avant-garde dichters uit zijn tijd, zoals Guillaume Apollinaire, Jean Cocteau en Paul Éluard. Hij sloot zich aan bij een groep jonge en vernieuwende Franse componisten, de Groupe des Six, en maakte veelal opgewekte composities. Maar nadat in 1936 een goede vriend en collega van hem bij een verkeersongeluk omkwam, werden zijn composities serieuzer, meer vergeestelijkt. Hij zette vele religieuze teksten op muziek, zoals het lied Videntes Stellam, een van de vier Motets pour le Temps de Noël uit 1952. Zeer indrukwekkend is zijn opera Dialogue des Carmélites uit 1955.

Claudio Monteverdi (1576 - 1643) – Sfogava con le stelle

Monteverdi werd geboren in Cremona, de stad van de vioolbouw. Hij was oorspronkelijk naast zijn werk als dirigent en componist ook violist en zanger. Zijn oeuvre markeert de overgang van Renaissance naar Barokmuziek. In zijn tijd was hij een groot en geëerd musicus. Helaas zijn de vele opera's, die Monteverdi schreef, op drie na verloren gegaan. Hij overleed in Venetië.

Sfogava con le stelle un infermo
d'amore;
sotto notturno ciel, il suo dolore.

E dicea fisso in loro:
O imagini belle de l'idol mio
ch'adoro,
Sì com'a me mostrate mentre così
splendete la sua rara beltate,
Così mostraste a lei i vivi ardori miei;

La fareste col vostr'aureo sembiante
pietosa sì come me fate amante.

Een klacht kwam tot de sterren van een
liefdeszieke man;
Onder de nachtelijke hemel uitte hij zijn
pijn.

En sprak tot hen de woorden:
Oh, schone beeltenissen van mijn
aanbeden liefste,
Juist zoals jullie mij zo schitterend haar
zeldzame schoonheid tonen,
Toon zo ook aan haar mijn hevig
brandend vuur;

Wek haar erbarmen met jullie gouden
schijn, zoals jullie wekken mijn liefde.

Anonymus (gedrukt in 1556) – Ay luna, que reluzes

Het lied Ay Luna que reluzes is een zogenaamde villancico, van een onbekende componist. Het komt voor in het 16e-eeuwse liedboek dat bekend staat als de Cancionero de Uppsala, ook genaamd Cancionero del Duque de Calabria, dat in 1556 in Venetië is gedrukt. Er bestaat nog maar één exemplaar van, dat zich in de universiteit van Uppsala bevindt, vandaar de naam. Villancico's zijn poëtische Spaanse liederen, vaak, maar niet noodzakelijk, met Kerstmis geassocieerd. Van oorsprong waren het volksliederen, maar tijdens de Renaissance werd het genre populair en werden er meer verfijnde, 1- tot 4-stemmige versies van gemaakt, al dan niet met begeleiding van instrumenten.

Ay luna que reluzes,	O maan zo stralend,
Toda la noche m'alumbres.	Licht me bij heel de nacht.
Ay, luna tan bella	O maan vol pracht,
Alumbres me a la sierra;	Licht me bij in de bergen,
Por do vaya y venga,	Waar ik ga of sta,
Toda la noche m'alumbres	Licht me bij heel de nacht.

Thomas Tallis (ca. 1505 - 1585) – O Nata Lux

Over het vroege leven van Thomas Tallis is weinig bekend. Na aanstellingen als organist in Dover, Waltham en Canterbury werd hij aan het Engelse hof aangesteld als Gentleman of the Chapel Royal, en in die functie componeerde hij vele werken voor Henry VIII, Edward VI, Mary en Elizabeth I. Terwijl Henry, Edward en Elizabeth protestants waren, was Mary katholiek. Tallis was katholiek opgevoed en bleef dat geloof trouw, maar hij paste zich steeds aan aan de godsdienst van zijn opdrachtgevers: hij componeerde werken op Engelstalige teksten voor de protestantse eredienst, en op Latijnse teksten voor de katholieke (zoals het lied O nata lux). Hij werkte samen met zijn jongere collega William Byrd.

O nata lux de lumine,	O licht geboren uit licht, Jezus, verlosser
Jesu redemptor saeculi,	van de wereld, verwaardig u genadiglijk de
Dignare clemens supplicum	lofzangen en gebeden van uw
Laudes precesque sumere.	smekelingen te aanvaarden.
Qui carne quondam contegi	

Dignatus es pro perditis,
Nos membra confer effici,
Tui beati corporis.

Gij, die u eens hebt verwaardigd met vlees
te worden bekleed terwille van hen die
verloren waren, geef dat wij ledematen
mogen worden van uw zalig lichaam.

Morten Lauridsen (*1943) – O nata lux

De in Colfax, Washington geboren Morten Johannes Lauridsen werkte eerst als brandweerman bij het Amerikaanse Staatsbosbeheer, alvorens compositie te gaan studeren aan de University of Southern California. Inmiddels is hij al 40 jaar hoogleraar compositie aan die universiteit. Hij kreeg vele prijzen, waaronder de National Medal of Arts, hem uitgereikt door de president, 'voor zijn composities van stralende koormuziek waarin muzikale schoonheid, kracht en geestelijke diepgang samengaan, en waar luisteraars over de hele wereld van hebben genoten.'

Josef Rheinberger (1839 - 1901) – Abendlied (Avondlied)

Jozef Gabriel Rheinberger was uit Liechtenstein afkomstig en werkte in Beieren als organist, componist en muziekpedagoog. Hij schreef meer dan 200 werken voor koor, orkest en solisten. Na 1900 raakte hij grotendeels in vergetelheid, maar sinds het midden van de 20e eeuw is er hernieuwde belangstelling voor zijn werk. De tekst van zijn Abendlied is ontleend aan het Evangelie-verhaal over de Emmaüs-gangers.

Bleib bei uns, denn es will Abend werden,
Und der Tag hat sich geneiget.

Blijf bij ons, want het wordt avond,
En de dag loopt ten einde

Henk Badings (1907 - 1987) – Soir d'été (Zomeravond)

Badings werd in Bandung, Nederlands Indië, geboren. In 1915 kwam hij als wees naar Nederland. Hij volgde al jong vioollessen en hij schreef op 12-jarige leeftijd een vioolsonate. De multigetalenteerde (wiskunde, schilderen, dichten) Badings studeerde mijnbouw in Delft. Na een studie bij Willem Pijper werd hij in 1934

leraar compositie aan het conservatorium in Amsterdam en Rotterdam. Van 1941 tot 1945 was hij directeur van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Hij was toen lid van de Nederlandse Kultuurraad. Het beroepsverbod, wat dit lidmaatschap na de oorlog tot gevolg had, werd in 1947 opgeheven. Hierna werkte hij in Haarlem, Utrecht, Adelaide, Pittsburgh en Stuttgart. De tekst van het lied *Soir d'été* is van de Bretonse dichter Théodore Botrel (1868-1925).

Lison, ma câline, quittons la colline
Car le jour décline au rouge horizon.

Avant qu'il ne meure
Profitons de l'heure:
À notre demeure viens t'en, ma Lison!
Dans la paix immense
Du soir qui commence
Monte la romance
Des petits grillons, et la plaine rase
Que Phébus embrase,
Savoure l'extase des derniers rayons!

Des voix enjôleuses sortent des
yeuses:
Ce sont des berceuses,
Des petits oiseaux.
Et sa porte close,
La fermière Rose,
chante même chose
Entre deux berceaux!
C'est l'heure très pure, où dans la
ramure
Passe le murmure du grand vent
calmé.
L'heure langoureuse,
L'heure où l'amoureuse se suspend,
heureuse
Au bras de l'Aimé;
C'est l'heure touchante,
Où tous nous enchante,

Lison, mijn lief, laten wij de heuvel
verlaten,
Want de dag loopt ten einde aan de
rode horizon.

Voordat hij sterft,
Laten wij van dit uur profiteren:
Kom naar ons huis, mijn Lison!
In de immense vreedzaamheid
Van de avond die aanvangt
Bloeit de romance
Van de kleine krekels; en de lege
vlakke die Phoebus in vuur en vlam
zet, geniet de extase van de laatste
zonnestralen!

Betoverende stemmen klinken uit de
steeneiken:
Het zijn de wiegeliedereren van de
vogeltjes.
En, achter de gesloten deur,
Zingt de boerin Roos hetzelfde lied

Staand tussen twee wiegen in!
Het is het zuiverste uur, wanneer door
de takken het gefluister
van de stilvallende grote wind
passeert.
Het smachtend uur,
Het uur waarop de verliefde vrouw
zich gelukkig vastklampt aan de arm
van haar lief.
Het is het ontroerende uur
waarop alles ons betovert,

Où la cloche chante l'Angélus au loin;
Et c'est l'heure grise, où la douce brise
S'imprègne et se grise
De l'odeur du foin;

C'est l'heure où tout aime,
Où, las du blasphème,
Le méchant, lui même, est un peu
meilleur:
Le cœur se dépouille de tout se qui
souille, L'âme s'agenouille devant le
Seigneur!
Lison, ma petite, prions le bien vite
Pour qu'on ne se quitte
De l'Éternité.
Et qu'il nous convie
À fuir cette vie
À l'heure ravie
D'un beau soir d'été.

Waarop de klok in de verte het
Angelus zingt;
En het is het grijze uur, waarop het
zachte briesje zich doordrenkt,
zich bedwelmt met de geur van het
hooi.
Het is het uur waarop alles liefheeft,
waarop, vermoeid van alle laster,
De slechterik, zelfs hij, een beetje
beter wordt.
Het hart ontdoet zich van wat het
bezoedelt, de ziel gaat geknielend voor
de Heer!
Lison, mijn liefje, laten wij snel
bidden, opdat wij elkaar tot in
eeuwigheid niet zullen verlaten.
En dat wij uitgenodigd zullen worden
Dit leven te ontvluchten
Op het overgelukkige uur van een
mooie zomeravond.

Javier Busto (*1949) – Lux fulgebit

Javier Busto is een Spaanse componist en dirigent, vooral bekend om zijn, voornamelijk religieuze, koormuziek. Hij werd geboren in Hondarribia, in het Baskenland, waar hij ook twee belangrijke koren stichtte. Hij heeft met zijn koorwerken grote prijzen gewonnen, en zijn composities worden over de gehele wereld uitgevoerd. De Latijnse hymne Lux fulgebit hodie super nos is gebaseerd op Jesaja 9 en Psalm 92, en vormt de introïtus van de tweede dageraadsmis met Kerstmis.

Lux fulgebit hodie super nos:
Quia natus est nobis Dominus.
Et vocabitur Admirabilis, Deus,
Princeps pacis,
Pater futuri saeculi: cujus regni non
erit finis.

Een licht straalt heden over ons:
Want ons is de Heer geboren.
En Hij zal worden genoemd
Bewonderenswaardig, God,
Vredevorst, Vader der eeuwigheid,
wiens heerschappij geen einde kent.

Over de uitvoerenden

Arno Kerkhof studeerde aan het Maastrichts conservatorium piano, orgel en kerkmuziek. Vervolgens studeerde hij orgel aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam, waar hij in 1999 zijn diploma Uitvoerend Musicus cum laude behaalde. Hij won verschillende prijzen op internationale concoursen en is een regelmatige gast op festivals als de Helsinki Organ Summer, het Hermansfestival in Italië en de Thüringer Bachtage.

Daarnaast is hij een veelgevraagd begeleider en zet hij zich bijzonder in voor de herwaardering van het Franse drukwind-harmonium.

Hij werkt als dirigent en organist in Sittard en Valkenburg, en leidt naast Quartna nog andere koren.

Wim Klerkx (1956) sloot zijn studie klassiek gitaar aan het conservatorium van Maastricht af met het diploma Uitvoerend Musicus in 1981. Aansluitend studeerde hij compositie. Hij gaf - en geeft nog steeds - concerten als solist en als begeleider, deed studiowerk, componeerde en maakte arrangementen. Een keuze tussen "klassieke" muziek en het brede terrein van jazz, populaire en in het bijzonder Zuid-Amerikaanse muziek heeft hij nooit kunnen of willen maken.

Kamerkoor Quartna heeft ongeveer 20 leden, amateurzangers afkomstig uit alle windstreken van Nederland, vaak al lang geleden neergestreken in Maastricht.

Quartna bestaat sinds 1987 en geeft jaarlijks concerten, vaak in samenwerking met instrumentale ensembles en solisten, en soms met een ander koor. Naast renaissance-, barok- en romantische muziek zingt het koor ook hedendaags werk.

Quartna staat onder muzikale leiding van Arno Kerkhof.

Zie www.quartna.nl voor meer informatie.

Aan dit concert van Kamerkoor Quartna werken de volgende zangers mee:

Sopraan

Marijke Berger
Regine Dittrich
Els Geelen
Lineke de Kruijf
Christine Maessen

Alt

Yvonne van der Grinten-Engels
Sabine Hallmans
Lia Harmsen
Nelly Kuijs
Maria Lemmens
Marjan van Ooij

Tenor

Geer Hoppenbrouwers
André van Ooij
Alex Peters
Wim Schouten
Jeroen Winkels

Bas

Olav Jerzykowski
Jan Klerkx
Chris Leonards
Jo Pasmans
Peter Peters
Jos Verjans

Kamerkoor Quartna zoekt nieuwe leden.

Enthousiasme en een goede stem zijn natuurlijk een voorwaarde!

Kom een keer meezingen tijdens een repetitie op donderdagavond van 19.45 tot 22.00 uur.

Onze repetitieruimte is bij de Zusters onder de Bogen, Sint Servaasklooster 14 te Maastricht.

U kunt bellen: 043-3618508 of mailen: info@quartna.nl

Zie ook onze website: www.quartna.nl